

Tante Hertha

Nr. 267, 23. årgang, december 2020

Velkommen til Anton!

Vores nye flotte tyr er lige ankommet, og det virker, som om han falder rigtig godt til her i landbruget....

Anton er sød og omgængelig, men han er IKKE en klappe-tyr - endnu.

Gå forbi og se vores pragt-tyr.

Kh

Landbruget

Tante Hertha er Hertha Levefællesskabs informationsblad, som udkommer ca. d. 1. i hver måned. Redaktør: Allan Elm. Redaktionsudvalg: Helle Hansen, Per Clauson-Kaas, Ole Wadsholt og Anne-Lene Jappe.

Folk, som ikke er bosiddende i Hertha og som ønsker at abonnere, kan henvende sig til redaktøren på tlf. 3840 3401 eller pr. mail.

Referater o.lign. som ønskes bragt, forudsættes af redaktionen at være klare og egnede til offentliggørelse!

Deadline for stof til bladet er d. 20. i måneden før. Sendes til: tante@hertha.dk eller i postkassen Landsbyvænget 2A, mærket 'Tante Hertha'.

Stof, som kommer efter deadline, kan ikke garanteres bragt!

Tante Herthas mail-adresse: tante@hertha.dk.

KALENDER PÅ HERTHAS HJEMMESIDE www.hertha.dk opdateres løbende.

Hertha er på Facebook (bestyres af Anne-Lene)

Forsidefoto: Glade landmænd i den fine nye traktor (foto: red)

HerthaKalender

December 2020

Søndag d. 13
Tirsdag d. 22.

Luciaoptog på vænget
Udendørs juleafslutning og juleferie for
bofællesskaberne.

kl. 16-18

Vær opmærksom på, at nogle arrangementer kan være aflyst (eller alligevel finde sted) i takt med ændring af corona-regler, efter redaktionens afslutning. Følg med på www.hertha.dk/kalender og i mails i herthagooglegroups.

Søndag d. 22/11 var der hestevognskørsel rundt i Hertha til stor glæde og afveksling (Foto: Peter K)

Indhold i dette nummer:

Grødnisseme kommer...	s. 4	Julehistorie	s. 10
Sekretæropslag	s. 5	Nyt fra Bofællesskaberne	s. 16
Præsentation	s. 6	Pristildeling	s. 17
Permakultur i Hertha	s. 7	Tillykke!	s. 15
Vild med Vilje	s. 8	Ved Lars Landmands afsked	s. 18
Gartnerinyt	s. 9	Referat af Landsbymøde	s. 19
		Guldkorn	s. 20

Grødnisserne kommer til Herthø

Efter 6 års succes dukker Grødnisserne sørme op igen.

Men grundet tidens omstændigheder bliver det i år som take away nissegrød.

Det bliver søndag d. 6. december.

Så kom med din nissegrøds-skål til cafeen og få en portion grød med hjem med smørklat og kanel og et drys glad julestemning (levende musik).

Grøden kan hentes fra kl. 17 til 18.30.

Prisen er 15 kr. pr. portion. Du betaler først om søndagen, når du henter din portion.

For at vide hvor meget grød vi skal lave, så er det nødvendigt med

tilmelding senest d. 4. december.

I butikken står tilmeldings træ-blokken med søm. Ved den ligger en masse 'manilla'- kort. Du skriver dit navn på en af dem og sætter den på træ-blokken. Og så er du tilmeldt.

Grøden laves efter en **gammel dansk** nisseopskrift:

Til 8 portioner bruges 2 liter vand, som bringes i kog. Derefter tilføjes 2,5 dl. Grødris. Det koges i 50-60 min. Efter kogningen røres lidt salt i og ca. ½ liter piskefløde tilsættes. Anbringes i mors/fars dyne til den skal serveres. (NB: mælk, der koger længe, er svær at fordøje, derfor bruger vi vand og fløde.) Der bliver også mulighed for en vegansk/mælkefri nissegrød. Hvis du ønsker en sådan portion, så tilføj på tilmeldings sedlen, 'vegansk'

Med kærlige hilsner

Grødnisserne

Kære alle

Desværre er det i år ikke muligt for os at invitere til Nytårsfest i Bofællesskaberne, grundet corona. Vi har i stedet tænkt at lave en udendørs bar ved terrassen bag Herthahus, hvis alt går vel. Her vil det i løbet af aftenen være muligt at komme og få et glas bobler og sige skål og Godt Nytår. Mere information om tidspunkt følger. Vi håber at se en masse glade naboer.

De bedste Nytårshilsner
festudvalget
Johanne

Sekretær til Fællesledelsen

Fællesledelsen for Hertha Levefællesskab søger en sekretær til at varetage administrative opgaver for fællesledelsen.

Opgaverne består i følgende:

Sekretær-delen:

- Lave dagsorden for fællesledelsesmøderne.
- Deltage i og skrive referat af fællesledelsesmøder. Sende ud til godkendelse og endelig udsende til de øvrige parter.
- Arkivere fællesledelsens dokumenter på hjemmesidens interne del.
- Følge op på fællesledelsens årshjul.
- Modtage henvendelser til fællesledelsen og svare på vegne af fællesledelsen.
- Vedligeholde beslutningsjournalen.

Bogholder-delen:

- Vedligeholde listen over fælleskassens betalere.
- Rykke dårlige betalere.
- Godkende regninger sammen med et medlem fra fællesledelsen og betale regningerne.
- Lave årsregnskab.
- Formidle godkendt regnskab videre til landsbymødet.
- Være behjælpelig med at lave budget for fælleskassen, hvis fællesledelsen ønsker det.
- Udarbejde kvartalsopfølgning for fælleskassen.

Hjemme side opfølgning:

- Vedligeholde intranettet
- Vedligeholde Google mail gruppen og telefonlisten

Fællesledelsen har 6 timer pr. uge at byde på til at udføre ovenstående opgaver. Enkelte opgaver kan jo nok blive lavet ved frivillig hjælp fra Levefællesskabet. Men det bliver dig, der er ansvarlig og tovholder for opgaverne.

Ansøgere med bopæl i Hertha Levefællesskab foretrækkes.

Lønnen følger Landsbyfondens lønniveau for fastansatte. Lønnen er pr. 1 okt. 2020: 216,61kr. pr. time incl. Pensionsbidrag.

Stillingen er foreløbig i et år med mulighed for forlængelse.

Vil du høre mere om stillingen så kontakt Fællesledelsen.

Ansøgningsfrist 15.dec. 2020 kl 24

Skriftlig ansøgning sendes til Landsbyfonden på e-mail adr.: landsbyfonden@gmail.com, mærket 'fællesledelsens sekretær'.

Mvh. Ansættelsesudvalget

Hej alle sammen

Her er jeg ... Jeg har haft min gang i Hertha siden sommer 2019, først som vikar, og derefter fastansat fra 1. februar 2020.

Jeg er vild med at være her, at være sammen med fastboende, med externe, medarbejderne, volontørerne, at lære jer at kende, og at finde ud af livets gang i Levefællesskabet, og efterhånden også lære jer andre levefæller at kende. Det har godt nok været en rundtosset tid, med corona-skema og restriktioner, med Mamma Mia spilleplan som bliver udsat og udsat ... og med mennesker som slet ikke står stille, men som fortsat har livslyst, behov og kærlighed at dele ud af. Det har jeg også. Jeg har siden jeg blev færdig på seminariet i 1986 arbejdet med voksne udviklingshæmmede, længst tid på Sølund i Skanderborg, men også på MarieMagdalene, på Limfjordsskolen, på Pensionatet Skanderborg Øst og Kilden. Jeg har sideløbende uddannet mig i relation til faget på en række områder. Kommunikation, neuropædagogik, musikterapi, sansestimulation, oplevelsesøkonomi, eventmanagement, mm. og som pædagogisk klovn, hvor jeg kombinerer det hele. De sidste 10 år har jeg arbejdet som kulturmedarbejder på Sølund og bl.a. haft ansvar for store og små arrangementer, internt blad, dramagruppen mm. Sideløbende hermed har jeg holdt weekendkurser i drama, musik, kunst for selvhjulpne udviklingshæmmede samt kurser i drama for Skanderborg Aktivitetscenter.

Jeg brænder for at skabe møder mellem folk og er svært udfordret her under corona, hvor vi skal begrænse samvær... Men det giver så god mening for mig med Herthas omvendte integration og alle de fine relationer, der skabes her. Det er jeg så glad for at være blevet en del af. Jeg glæder mig til at byde ind med tiltag og ideer... Jeg glæder mig også til stille og roligt at lære mere om den antroposofiske tilgang. Det har været omkring mig i lang tid, fra jeg som helt ung arbejdede på biodynamisk gartneri og gik på kurser i 'vådt-i-vådt', til de mange dejlige mennesker i min nærhed og i mit netværk, som er 'Steinerfolk'.

Jeg har altid brugt musik, sang, dans, teater i samvær med folk. Det giver en nærværende fælles platform at møde hinanden på, uanset alder, udfordringer, osv.... Det er herligt at være en del af teamet med samtlige deltagere, omkring Mamma Mia... det er jo mindst lige så meget proces som det er produkt.

Privat bor jeg i Alken, er mor til to drenge og farmor til to piger. Jeg spiller folkemusik på violin, synger ballader, passer hus og have og er frivillig ved vores købmand. Jeg kan li' at vandre og cykle i vores flotte natur eller tænde bål og sidde under stjernerne.

Vi ses - hvis ikke før, så måske til Nytårsaften ved Herthahus' bål-bar.

Med festlig hilsen Lene Bay

Fotos: Øv.: Fra festaftenen på Skallerup Klit i juni 2020, Herthahus' Coronaband optræder.

Ne.: Simone hjælper mig med at få sminke af efter Mamma Mia generalprøven

Permakultur i Hertha

En god idé

Flere munde i verden, der skal mættes, og en stadig mere udfordret natur gør det nødvendigt at finde og afprøve nye veje til produktion af fødevarer. Mange af de fødevarer, der i dag produceres, laves i direkte konkurrence med naturen og er ofte uforenelige med et velfungerende økosystem. Permakultur forsøger at gøre op med flere af de problemer, der i dag er forbundet med produktion af fødevarer.

Permakultur er en produktionsform, der efterligner et naturligt økosystem. Man opbygger således et plantesamfund, der ligner det, der ville komme af sig selv, hvis vi mennesker ikke blandede os. I Danmark er det naturlige plantedække langt de fleste steder et skovlignende plantesamfund med træer i flere højder. Under træerne vokser buske, og under buskene vokser igen flerårige urter. I træerne vokser slyngplanter, og der er svampe i jorden og i dødt ved. Der er sjældent bar jord og derfor også kun få enårige planter, som har svært ved at slå rod. I et uforstyrret plantesamfund kan mange forskellige arter vokse imellem hinanden, uden at en art overtager pladsen for de andre. De har alle deres plads. Mange insekter, fugle og dyr er tilpasset livet i og omkring træer, derfor vil en skovhave også være et godt levested for mange smådyr.

Skovbrynet er skovens mest artsrige sted. Her er der både sol og skygge, tørt og fugtigt. Det er det lysåbne skovbryn, man forsøger at efterligne, når man laver en skovhave i permakulturen. Det er altså ikke en tæt skov, men spredte store træer, der lukker lys ned til mindre træer, buske og urter i skovbunden. Den store forskel til et naturligt plantesamfund er, at man i skovhaven har valgt, hvilke planter der vokser på stedet. Planter med høj nytteværdis for mennesker vil derfor være de dominerende i skovbilledet. Her kan man derfor gå på skovtur rundt om hjørnet og finde alle de planter og frugter, man ellers skal lede længe efter.

En lille initiativgruppe har nu fået lyst til at etablere en skovhave i Hertha. Den skal give Herthanitter endnu en mulighed for at leve bæredygtigt og måske inspirere besøgende til selv at forsøge sig med lignende projekter. Vi forestiller os, at en skovhave kan etableres på noget af den landbrugsjord, der i dag dyrkes med korn og kløvergræs. Jorden tilplantes, og der laves stier og opholdssteder, så den også får rekreativ værdi. På den måde vil et stykke forholdsvis artsfattig landbrugsjord ændres til en biodivers, rekreativ og produktiv skovhave.

Hvis du vil være med til at udvikle ideen og komme med et mere konkret forslag til, hvordan vi får det ført ud i livet, er du velkommen til at kontakte en fra initiativgruppen. Gruppen består lige nu af *Tune, Gitte og Morten*.

Vild med vilje orienterer

Til rødderne i Hertha!

Også i Hertha er der mange rødder. Tidligere vidste de ikke rigtigt, hvad de skulle gøre af sig selv, men det er nu slut. "Vild med vilje"-gruppen har nemlig etableret et stort insekthotel, lavet af rødder fra alle de træer og buske, der er blevet gravet op i Hertha i årets løb. Rødder er gode levesteder for mange insekter, fordi der både er dødt ved og jordklumper. Mange insekter, f.eks. træbukke, graver, spiser og lægger æg i det døde træ. Larverne lever i træet, og efter et par år er de klar til at klække som nye voksne biller, der skal ud og finde en mage og et nyt dødt træ til deres æg. I den bare jord omkring rødderne er der mulighed for, at jordbier eller gravehvepse vil grave små gange, hvor de lægger deres æg. Der findes 63 forskellige arter af jordbier og 125 arter af gravehvepse i Danmark. Bierne samler pollen, som de lægger ind i gangen til deres æg, mens hvepsene fanger insekter i stedet. De fleste enlige bier og hvepse er ikke aggressive over for mennesker, men de er uundværlige i naturen og i urtehaven. De bestøver planterne eller lever som rovdyr, der holder skadedyrene i skak. Det er derfor vigtigt at have mange gode levesteder, tæt på en velfungerende og sprøjtefri køkkenhave. Og nu tilbage til Herthas rødder. Der er nemlig integreret et par træstammebænke i insekthotellet, og her kan rødderne sætte sig og slå rod midt i herlighederne, mens de kigger på planter og svirrende insekter og tænker over stort og småt.

Gartneringt december 2020

Vi har haft et meget mildt og lidt vådt efterår her den sidste måned, men det lykkedes alligevel at få høstet de sidste gulerødder. Der var en del små, men de fleste har en fin størrelse. Det tog noget tid at få Rodelikaen til at modne, men hvor er de gode. Nu er sellerierne også høstet. Alle Hokaido er spist, det var ellers en fin høst, men forbruget er gået voldsomt i vejret. Jeg har set, at det i år myldrede med opskrifter og kampagner for at få os til at spise Hokaido. Det har virket. Der blev spist 23 kasser på 3 uger; det er vores normale høst, som før kampagneåret kunne holde til januar. Hvad gør vi? Skal der dyrkes flere, må vi skære noget andet væk.

Vores jordskokker er ikke så store endnu, og med det milde vejr synes jeg, vi skal vente lidt, til kraften fra bladene går ned i rødderne.

I drivhuset er der nogle flotte store grønne sennepspinat - høst kun bladene, så vokser de videre. Ude kan der høstes masser af grønkål og palmekål. Husk ikke at høste topskuddet, da planterne vokser helt til april næste år. Høst de store lidt løse rosenkål. De kan alligevel ikke holde til frosten.

Gartneriholdene arbejder nu alle ugens 5 formiddage. Når vejret er for vådt og koldt, hygger vi os med at sortere løg, fylde kasserne i jordkældrene, oprydning og få den sidste oprydning gjort ude. Nu skal vi til at bestille frø til næste år. Hvis vi har tid, vil vi meget gerne høste til jordkælderen, men kun når vi har tid. Porrerne strækker også længere, hvis I selv høster. Alle tomme bede og mellem vinterafgrøderne er der sået rug, vintervikke og hvad der ellers kunne spire, så pas på dem, når du høster porrer f.eks.

Der kan nu høstes følgende ude: grønkål, palmekål, rosenkål, rucula, majroe og sølvbeder. I drivhuset er der sennepspinat og rucula. I jordkælderen kan der hentes: gulerod vore egne, kartofler, rødkål, hvidkål, rødbeder og pastinak fra Karl Henning. Persillerod køber jeg gennem Solhjulet. Der er også vores egne jordskokker snart, selleri og evt. porrer.

I stativet uden for jordkælderen er der løg fra Karl Henning.

Jeg skriver dette fra Nordjylland, hvor jeg stadig er på "sommerferie/nedlukning". Håber alt vel - så snart jeg kan, kommer jeg et smut ned, det gik lidt hurtigt, da jeg tog herop, så der er nogle løse ender.

Stor tak til Bjørke, Bernd og Peter Krebs, fordi I tager jer så godt af alle i gartneriet, jorden, planterne, dyrene og menneskerne.

*På gartneriets vegne
Birthe Holt*

En julefortælling

Kære Herthanit. Her følger 1. del af "Herthas Juleeventyr". Resten håber vi, at du vil bidrage med, så vores fortælling ender godt i løbet af denne december måned. Skriv til Soroush, hvis du vil være med til at skrive på historien. Så kommer resten ud via mail og i januar-nummeret af Tante Hertha.

Kh skribenterne i Hertha

NISSENOK

"Ak, det var nu pokkers. Her har man gået og glædet sig hele året til jul. Og hvad sker der så, når juleforberedelser for alvor skal til at i gang? Landmanden stikker af." Nissenok sad i sine egne tanker i høstakken med hovedet begravet nede i sine rynkede, små hænder. Han kunne høre et par drenge udenfor. Det var nok Sigurd og Alvar, der boede i nærheden. Næh, der lugtede af hund. Det var Alma Leonora og hendes hund, der gik tur.

Der var heldigvis mange børn i Hertha. Engang var der mest kedelige voksne, men på det sidste må de have haft travlt, fordi pludselig dukkede der nye børn op alle vegne. De nyeste skud på stammen var Kalle og Magne. Men ikke engang børnene kunne få ham i godt humør i dag. Nissenok gav et suk. Det var ikke kun, fordi landmanden var stoppet med at arbejde i stalden, at han var i grødkælderen. Nej, ærlig talt var det bare ikke et godt år for nisser.

Nissenok havde siddet i en høstak ligesådan tusinde gange før. Men altid havde han været i sprudlende humør - nogle gange klukleende med sin gamle kone, Nissenellie. Enten over sine egne løjer, som dengang han drillede Morten og Michael med at malke køerne, inden de kom, eller dengang han skiftede mælken ud med tykmælk, da Lars, Tommy og Heino skulle have kaffe. Det var sjovt at sidde og kigge på dem oppe fra loftet i stalden eller i buen og se deres ansigter ændre form fra forundring til misbilligelse. Andre gange hyggede han sig bare med at varme sig hos køerne.

Nissenok kunne komme de fleste steder i Hertha, uden at nogen opdagede det. Han kravlede ind igennem lemme eller løse brædder om natten. Og hvis der ikke var nogen vej ind, så kunne han altid bruge en af de mange nøgler, han havde fundet i Hertha. Hvorfor tabte mennesker hele tiden ting? Man skulle bare passe på ikke at blive kørt over af en bil eller cykel, når man var ude og være tingfinder. Nogle af børnene, som ham, Johannes, havde fart på, når de cyklede rundt i Hertha.

Der er også en anden dreng, som nissebørnene er lidt bange for.

Altså ikke almindeligvis, når han bare går eller løber omkring, men når han suser i vilden sky op og ned ad deres legebjerge, på sin cykel. Det er William. Og det er sket et par gange, at han næsten kom til at køre dem over, når de hoppede rundt i de der bjerge, selv om Nissenellie havde forbudt dem meget alvorligt at være der, når William suser omkring. Det er mindre farligt, når Olivia kører. Og det gør hun ofte, når han gør. For hun er næsten altid lige i hælene på sin storebror, næsten lige så hurtig.

Og så var der Lars O., en af mændene nede ved stalden; ham kunne alle nisser li', for han er lige så stor, som de er små. Tænk, han savede brænde hver eneste dag! Og ind imellem laver denne store mand sådan nogle fine små brændestykker, som selv nisserne kan bruge, når de skal lave bål for at stege pandekager.

Nissenellie plejer at sætte en lillebitte spand i stalden et sted. Og det ved Michael, som ordner mælken, så når han får øje på den, fylder han den med mælk. Bare han kunne høre nissebørnene juble. "Vi skal ha pandekager, vi skal ha pandekager!!!"

Butikken var nu det sjoveste sted at besøge. Her kunne Nissenok hygge sig hele nætter med at ligge i posen med kikærter, smovse nogle kager i sig eller drikke et par flasker mælk. Det var nu lidt bøvet med den nye butik. Nu kunne man ikke længere kravle indover reolen ind til bageriudsalget, når sulten meldte sig. Og selvom det kunne gøre enhver Nisse glad at overnatte i butikken, var det som om, der i år manglede en gnist, der ellers plejede at være der.

Siden folk begyndte at snakke om Corona, var de hele tiden så bekymrede, at de ikke engang opdagede hans nissestregere. Som dengang han havde fået musen, Ejvind, til at gemme sig i salens klaver. De ventede spændt hele morgenen på, at morgensamlingen skulle starte. Men ak, der var ingen der dukkede op. Det viste sig, at de nu mødtes ude på græsplænen. Her var det for risikabelt at gemme Ejvind i en busk, havde han tænkt ved sig selv. Ejvind havde fået dårlige nerver med alle de katte, der huserede og havde mere end én gang været fanget og tæt på at blive legetøj for Fister, Clemens' kat, eller Thøgers kat, Fanta. De ville ikke engang spise Ejvind, for han var en spidsmus. Den bedste museven for en nisse. Det var derfor Nissenok altid reddede Ejvind i sidste øjeblik. Han vidste lige, hvordan katte skulle skræmmes.

Nej, den Corona var ikke for god. Det er vildkatte sjældent. Han syntes nu, at det var mærkeligt, at vildkatte var kommet til Danmark. Der var snak i nisse-miljøet om, at man i år skulle aflyse julen, men tænk hvis det skulle ske? Der var snak om at begrænse nisserne til kun 10 nisser for hver by! 20 nisser til de mellemstore byer. Og 30 nisser til de helt store byer. Det ville selvfølgelig betyde, at der var mere risengrød til den enkelte nisse. Men hvad, hvis man ikke var én af de 10 nisser. Så kunne man ende med at sidde i høstakken som nu ganske alene, fordi man havde udgangsforbud. Den dumme Corona. Hvordan kunne den også være alle vegne?

Men nu fik Nissenok en idé. Han kløede sig i sit gråhvide fipskæg. Der begynd-

te at udforme sig en plan under nissehuen. En plan for hvordan han skulle få alle børn i Hertha til at glemme alt om Corona og i stedet komme i det lækreste julehumør. For hvis børn kommer i julestemning, så gør de voksne i Hertha det også, og det betyder mere grød til nisserne og dermed grød til Nissenok. Hans plan krævede musen Ejvind, alle landsbyens katte, en masse Hertha børn og en lucia-brud. Det ville tage et par dage at klargøre den nissestreg, som skulle overgå alle tidligere nissestreger. Nissenok smilede for sig selv ved tanken om nissestregen, mens han kiggede ud over markerne, køerne og shelterskoven fra Staldens tagryg.

Nissenok besluttede sig for, at d. 20. december skulle være dagen, hvor den ultimative nissestreg skulle foregå. Han havde dog brug for hjælp.

I det samme Nissenok tænkte den tanke, hørte han nogle komme ind. "Jah, her er det så." "Nøj, det er da en fin stald." Det var en ny stemme. En mand. "Men tror du, at du kan klare Lars' opgaver?" "Jah, jeg har jo drevet..." De snakkede om landbruget, køerne, mælkeproduktionen og alt sådan noget, som Nissenok havde lagt nisseøre til tusinde gange før. Det var ikke ligefrem sindsoprivende snak. Men pludselig hørte han et ord, der gav ham et sæt. "Joh, Nis, det lyder som om, du er den rette mand."

Nis? En mand? Det kunne ikke passe. En nissemand? Der skal være landmand? Det måtte Nissenok undersøge nærmere. Måske kunne Nis - nissemand være hans hjælper og nye nisseven?

Nissenok fandt hurtigt ud af, at Nis kom helt fra Sønderjylland og derfor ikke kunne køre frem og tilbage hver dag. Nis sov derfor i Vævestuen, og det var det perfekte sted at mødes under fire øjne og se denne nye nisse an. Nissenok var jo en klog gammel nisse på 481 år altså cirka samme alder som Ib.

Nissenok listede sig ind i vævestuen sammen med Ulla og gemte sig under hendes væv ved vinduet. Her tog han en lille lur, til klokken blev 13 og alle medarbejderne i vævestuen skulle hjem og gøre sig klar til middagsmaden. Tiden fra kl. 13, og til Nis kom op i vævestuen var lidt lang, men han brugte tiden fornuftigt. Han kiggede på alle de børn, der kom, som hende Hannah Minou, som boede i nærheden. Så hilste han på Marias to kaniner, Lasse og Silke. Det var nogle heldige kaniner. For det første havde de et bur med låg, så de ikke skulle bekymre sig om, at kattene skulle komme og hapse dem - hende Maria havde været smart. For det andet så kom alle Herthas børn med gulerødder og mælkebøtter til kaninerne. Nissenok håbede på, at børnene ville være lige så gavmilde med

nissegrød til ham, som de var med mælkebøtter til kaninerne.

I det samme gik døren op, og Nis kom ind. Han gabte og gik direkte hen mod sengen. Han så træt ud. Nissenok vidste ikke helt, hvordan man starter en samtale med en sønderjyde, men han mente, at det var noget med Mojn.

Så Nissenok tog tyren ved hornene og gik hen til sengen, satte sig ved puden og sagde ret højt "mojn do Nis!" Nis' øjne blev så store som ringen i tyrens næse, "hve ee em er er du?" spurgte Nis bange. "Jeg er Nissenok, og jeg har hørt, at du også er en nisse?" Nissenok kiggede forventningsfuldt på Nis. "Nej, jeg er bare et menneske, der hedder Nis, og jeg er den nye landmand her i Hertha," sagde Nis, som nu var knap så bange. Nis havde nemlig også nisser, der lavede løjer på hans gård i Sønderjylland. Han havde bare aldrig talt med én, bare givet dem grød.

"ØV!" sagde Nissenok "jeg kunne ellers godt bruge noget hjælp til at lave en god nissestreg". Nis tænkte sig lidt om "hmm okay, så hjælper jeg dig, men så må du heller ikke drille mig og kørerne i et helt år, er det en aftale?" Nis satte sig op i sengen, klar til at give Nissenok hånden, for det er sådan, man gør, når en aftale skal indgås mellem mennesker. Nissenok tænkte sig om, for han elskede at drille landmanden, kørerne og især dem fra mejeriet. "Okay da," sagde Nissenok og gav landmand Nis hånden og puttede derefter tommelfingeren direkte op i Nis' ene næsebor. Nis blev helt forskrækket og kom til at nyse. "Hey, hvad laver du?" spurgte Nis "det er sådan, man indgår en aftale som nisse, først giver man hånd, og bagefter putter man tomten i højre næsebor, ellers tæller det ikke," sagde Nissenok bestemt. Bagefter strakte han hovedet frem, så Nis kunne prikke ham i næsen. Nis så lidt anstrengt ud, da han stak hånden frem og forsigtigt prikkede Nissenok i højre næsebor. Der kom et par bussemænd med ud, da Nis tog fingeren til sig. "Ad", sagde Nis og tørrede bussemændene væk. Nissenok kiggede glad på ham "det er et godt tegn, hvis der er bussemænd med". Nissenok og Nis aftalte bagefter hvordan de i fællesskab ville udføre nissestregen d. 20. december.

Det havde vist sig hurtigt, at Nis ikke var en rigtig nisse - og han kørte jo også rundt i en stor bil, og det ville ingen nisse nogensinde gøre. Det var nok derfor, han kun hed Nis, og ikke Nissen - han var nok alligevel halv nisse, tænkte Nissenok ved sig selv. Så ham skulle Nissenok få det sjovt sammen med. Han holdt åbenbart ligeså meget af at være i stalden, som han selv gjorde.

Der var én ting, Nis gik og var lidt ked af. Han boede helt nede i Syden - og der var meget langt at køre, når han skulle hjem til Nismor, som han jo gik og savnede. Han ville gerne finde et sted at bo så tæt på stalden som muligt, og så kunne Nis' kone, Nismor komme og bo med ham der. Og selvom nisser godt kan lide at lave sjov og at drille, kan de faktisk

også godt finde på at hjælpe nogen, hvis de godt kan lide dem. Og Nis var jo sådan en halvnisse, som også kunne lide stalden og køerne - så han var en ven - og ham ville Nissenok gerne hjælpe. Men hvordan? Han kunne måske bo i staldens pauserum med Nismor? Der var så hyggeligt at være, syntes nisserne. Så var der ikke langt på arbejde for Nis, og så kunne han måske også undvære den store bil, tænkte Nissenok.

DRILLENISSE

Det var morgen d. 1. december, og der var faldet sne i løbet af natten, som havde lagt sig som et tykt lag flødeskum over hele Hertha. Nissenok havde ikke sovet om natten, han var alt for spændt. Mon hans plan kunne holde? Der var 20 dage endnu og meget at forberede. Han ville alliere sig med sin allerbedste ven, Drillenisse. Der var det i det, at de ikke havde snakket sammen i 31 år.

Drillenisse havde altid nogle meget gode ideer til, hvordan man kunne lave sjov med folk - og dyr - og også drille dem, deraf kom jo hans navn. Når kattene blev for nærgående, og musene blev for nervøse, lavede han sit gå-væk-kat-nummer. Han kunne hvæse og gø fuldstændig ligesom Isis og Bjørks hund, Theo - den buskede hund. Den, som alle katte - med god grund - var ret bange for. Når han havde lavet gå-væk-kat-nummeret varede det noget, før der var katte i nærheden igen.

Der var en nisse mere, som plejede at være i og omkring stalden. Han var stor, og var ikke nisse hele året. Det var noget Nissenok og Nissenellie ikke rigtigt kunne forklare deres børn. Men nu i november kom han i hvert fald med nissehuen på hver dag. Og det var det allermost mærkelige! For nissebørnene havde jo lært, at de skulle tage huen på, når menneskene ikke skulle kunne se dem. Men ham, den store nisse eller halvnisse, som blev kaldt Sune, ham kunne man sørme se, både når han havde sin hue på, og når han ikke havde den på.

Drillenisse holdt mest til nede i gartneriet. Den boede oppe på loftet i gartneribygningen. Den holdt af at sidde deroppe og kigge ned på gartneriholdet, når de sad og ordnede grøntsager. Engang sad Louise, Sara, Ulla og Arnannguaq og rensede løg, og så sad han og kastede små bitte jordklumper ned på bordet. "Lad være med at kaste med de jordklumper", sagde Ulla til Louise - "Det var ikke mig" sagde Louise. "Det var altså heller ikke mig" sagde Arnannguaq - og så gik snakken ellers livligt om, hvem der kastede med jordklumper. Og Drillenisse lo og lo, mens han slog sig på sin lille tykke mave. Heldigvis kom Nikolai lige - med Eigil siddende i trillebøren - og så fik de an-

det at tænke på. Drillenisse var vild med børn, og han var specielt gode venner med Iben og Ruhna. For de to kunne fnise og grine og lave sjov, så man faktisk skulle tro, at de var nisser. En dag i sommer sad de oppe i blommetræet - i strøpesokker!! - og spiste blommer. De måtte egentlig ikke gå rundt udenfor i strøpesokker, men det gjorde de bare alligevel - mens de grinte og fniste. Det var sådan noget, Drillenisse godt kunne lide ved børn - alle børn var nogen gange lidt som drillenisser.

Det var efterhånden hen i november. Der var stadig den vildkat, Corona, julen nærmede sig - og Nis og Nismor boede stadig i Syden. Nisserne måtte lægge en plan. De ville gerne gøre noget ved Corona. Måske kunne Drillenisse finde på noget, så Corona løb væk. Han måtte tale med sin ven Nissenok fra stalden. Hvis bare de ikke havde været uvenner i 31 år.

DECEMBER

Dagene og livet gik jo videre trods alt. Og der var bestemt glade stunder og ting at undres over.

Oppe ved huset, hvor de fire søde piger, Elisabet, Gaya, Sif og Elvira bor, var der gang i et sjovt projekt. Der sad voksne og børn udenfor huset hele dagen og skrællede smukke grene fra et æbletræ. Mange spåner lå allerede på terrassen, og det havde Ludvig og Lotte fået øje på. Dejlige lange spåner! De tog så mange, de nu kunne bære i deres små arme, og tog dem med til stalden. Der gemte de dem et sted. De vil nemlig lave en overraskelse til Nissenok og Nissenellie

De gamle nisser var virkelig bekymrede! Det var Ludvig og Lotte derimod slet ikke. De var unge nisser. Der var gået nogle dage siden, Nissenok havde snakket med Nis. Han syntes, hans plan ikke helt hang sammen alligevel. Og da Nissenok igen sad med hovedet begravet i sine små rynkede hænder, lige idet de kom løbende udefra, måtte de fortælle ham, hvad de vidste! Hvad de vidste, havde de nemlig set på dagens tur rundt hos Herthas allermindste beboere, dem, der ikke er ret meget større end Nissenok og Nellie, og nogen af dem kan ikke engang gå endnu. De havde mødt både Magne, Jonathan, Gro, Ellinora, Ayumi og Elvan i løbet af dagen, og de kunne fuldstændig levende fortælle om, at der i alle deres øjne skinnede det smukkeste julelys allerede nu. Så Ludvig og Lotte var helt sikre i deres sag.

Det fik Nissenok op af høet. Han måtte rådføre sig med sin gamle ven, Drillenisse. Omend de indimellem havde deres uenigheder. Det hele startede dengang for 31 år siden, hvor de blev uenige om, hvem smørklatten tilhørte. Nej, det måtte ikke skille dem ad mere.

Nissenok kiggede ud af staldåbningen. Næ, nu kom Drillenisse gående langs buskene ved vejen. Hvad mon han ville? (*fortsættes...*)

Nyt fra Bofællesskaberne

Under denne nye overskrift vil vi fremover fra Bofællesskaberne og Værkstedernes side forsøge at informere om, hvad der rører sig i HBV.

I dette nummer præsenterer Lene Bay sig, og i næste nummer vil endnu en nyansat medarbejder, Réka præsentere sig.

Carsten går på pension d.31/12, og i Nerthus starter Ida Bönig, som har været volontør og vikar i Hertha i mange år.

I uge 2 tager vi alle på en kortere ferie til Skallerup Klit, hvis ellers Nordjylland igen er sikkert rejsemål til den tid.

Vores dejlige nye hjem, Vidarhus står snart klar og sidst i februar starter den store flytning. Samtidig med at Herthahus flytter i Vidarhus, bliver der en mindre intern rocade, der involverer både Burishus og Nerthus. Der kommer til at blive en livlig trafik og munterhed på vænget i den anledning.

Julespillet, som vi kender det, er under forvandling, så vi alligevel kan komme i julestemning og ønske hinanden glædelig jul - mere om dette senere.

Mamma Mia har været udsat igen og igen - men vi har endnu ikke opgivet håbet om en forestilling, der bliver filmet af professionelle filmfolk.

Corona sætter ofte dagsordenen for tiden, men det giver også mulighed for at tænke nyt, drosle ned for aktiviteter ud af huset og være kreative.

Anne-Lene

Natur & Miljøpris til Jens-Otto A. i Biodynamisk Forskningsforening

Kære levedællere

Undertegnede har modtaget den årlige 'Bodil Pedersen Fondens Natur & Miljøpris 2019' på 100.000kr, efter indstilling fra bl.a. Hertha Støtteforening, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug og min gode kollega fra Landbohøjskolen, Bodil Søgaard.

På grund af pandemien blev fejringen af prisen udskudt flere gange, men nu ligger det fast, at vi fejrer det d. 7. december. Desværre betyder begrænsningen på antallet af mødedeltagere, at det alene bliver fondens og foreningens bestyrelser, der deltager.

Undertegnede har et særligt forhold til Bodil Pedersen Fonden, idet de har fulgt os helt fra begyndelsen. Det startede i 1997 med et lille laboratorium i det nuværende kafferum i stalden. Her lavede fondens medlem, Ari H. Madsen, borde og træværk. Siden fik vi i 2001 midler til laboratoriet i Burishus, hvor da et andet af fondens medlemmer, Pelle Gorm Hansen, byggede vort biokrystallisations-kammer. Snart efter opstod der en tysk-hollandsk-dansk forskningsgruppe, der igennem 10 år satte biokrystallisations-metoden på det videnskabelige landkort. Her byggede Pelle G.H. i alt tre kamre i Tyskland og Holland.

I 2006 tog jeg initiativ til et projekt omkring homøopati, uden at have meget mere end en skitsegagtig ide. Her bidrog fonden med midler, så denne idé kunne virkeliggøres. Virksomheden Allergica gav tilsagn om at levere D30 potenser, og det schweiziske Hiscia Institut, der fremstiller og sælger kræftpræparatet Iscador, ville gerne samarbejde. I fællesskab gennemførte vi to projekter, der blev vellykkede bidrag til den homøopatiske forskning, en forskning der er såre nødvendig for at styrke dokumentationen for homøopatiske præparaters virkning. Homøopatien er som bekendt under stadig angreb fra stærke kræfter.

I 2015 skar foreningen ned på sine aktiviteter, med et håndslag med Hiscia Instituttet om, at de gerne ville overtog biokrystallisations-kammeret og -udstyret, når de havde de nødvendige lokaler til rådighed. I februar 2019 flyttede vi udstyret til Schweiz, og i år flyttede en dygtig hollandsk forsker til Schweiz, som leder af den nye biokrystallisations-gruppe, der helt sikkert bliver central på dette forskningsområde fremover.

Alt dette viser, hvad der kan komme ud af det, når ideer og visioner bliver mødt med tillid og støtte i den kritiske fødselsfase, ikke mindst ved opstart af et kontroversielle projekt, der har svært ved at få støtte fra anden side.

Prisen er givet til undertegnede, men fondens rolle og støtte til foreningens opstart og arbejde skal ikke forbigås ved denne anledning. Med hjertelig tak for denne støtte!

Jens-Otto Andersen, Biodynamisk Forskningsforening, november 2020

Ved Lars Landmands afsked

Lars Landmand har en bondegård, Hertha, Hertha her
Og på den gård er mange køer, Hertha, Hertha der
Og der er Muh-muh-her, og der er Muh-muh der
Og der er Muh her, muh der, alle steder muh....
Lars Landmand har en bondegård - lirumlirumlaj

Han malker dem jo hver en dag - Lirumlirumlaj
Og mange ting han lærer mig - Lirumlirumlaj
Og der er Muh-muh-her, og der er Muh-muh der
Og der er Muh her, muh der, alle steder muh....
Lars Landmand har en bondegård - lirumlirumlaj

Han roser mig til skyerne - lirumlirumlaj
Vi sammen passer dyrene - lirumlirumlaj
Og der er køer-køer her, der køer - køer der
Der er køer der, køer her, alle steder køer
Lars Landmand har en bondegård - lirumlirumlaj

Han spreder glæder hver en dag - lirumlirumlaj
En herlig mand, han er at ha' - lirumlirumlaj
Han ska' ha held - held her og held - held der
Held der, held her, lykke - lykke der
Lars Landmand har en bondegård
Lirumlirum.....laaajjjj

Med kærlig hilsen fra Amanda - Held og lykke og tak

Referat af landsbymødet d. 18. november 2020

Ordstyrer: Tove V, Referent: Anne F

1) Budget for fælleskassen 2021 (Eja)

Der kan findes 40.000 kr. i budgettet til at betale en sekretær. Spørgsmålet er, hvilke poster pengene skal tages fra. En ny gruppe skal dannes med henblik på at finde ud af, hvilke poster der skal spares på, eller om kontingentet evt. skal sættes op svarende til sekretærens løn ca. 37 kr. pr. voksen om måneden. Derudover skal gruppen se budgettet igennem. Ditte melder sig til den nye gruppe. Der foreslås at en fra FL bliver tovholder.

2) Stillingsopslag for sekretær (Eja)

Opslaget godkendes, og FL vil gå videre med dette.

3) Punkt 3,4 og 6 fra den oprindelige dagsorden, vedrørende Østudvidelse og kulturhuset, lægges sammen. (Ole U. og Morten)

"Mortengruppen" er kommet med 3-4 scenarier omkring Østudvidelsen og Kulturhuset (læs tidligere mail). Det handler om at finde midler til begge projekter, gruppen har møde med Merkur bank tirsdag d. 24/11. Mere info følger.

Østudvidelsen: Nye regler for øget isolering ved husbyggeri gør, at flere ønsker, at der søges, før de nye regler træder i kraft d. 1/1 2021, da ekstra isolering er estimeret til at koste ca. 20% af budgettet til byggeriet svarende til ca. 70.000-80.000 kr. Det besluttet derfor, at FL skal vælge, om der skal søges før eller efter nytår. Mandatgruppen tager kontakt til Kaj i forhold til evt. projektering, da tiden er knap, hvis det skal nås før 1/1-2021. Selve projekteringen vil koste omkring 60.000 kr. og vil blive taget fra de allerede opsparede penge til fælleshuset.

4) Ansvar for cafébygningen (Anne-Lene)

Der ønskes en mandatgruppe, som vil tage sig af de fysiske rammer i og omkring cafébygningen, så cafeen er indbydende og til at tage i brug. Flere fra indretningsgruppen og cafégruppen ønsker at være med. Søren C meldte sig også. Gruppen er ikke lukket, så man er velkommen til at melde sig.

HBV har doneret 43.000 kr. til hårde hvidevarer til Caféen.

Eventuelt:

Permakultur/skovhave (Tune)

Et frivilligt Levefællesskabs-projekt som handler om at lave en bæredygtig og mere naturlig have med masser af spiselige afgrøder. Tune vil lave et skriv i Tante Hertha og her præsentere projektet nærmere. Arbejdsgruppen består af Tune, Gitte og Morten – der er plads til flere.

Midlertidig nedlukning af bofællesskaberne (Anne-Lene)

Der har været smitte tæt på. De eksterne er derfor sendt hjem og beboerne er blevet testet. Der er på nuværende tidspunkt ingen, som er testet positiv i Hertha, og man kan derfor tage det helt roligt. Der lukkes forhåbentlig mere op på søndag d. 22/11 hvor der er kommet flere testsvar.

Grødnisser (Thyge)

D. 4/12 vil der være arrangement med Grødnisserne, det bliver anderledes i år pga. corona. Nisserne skal lige vågne og aftale, hvordan det endeligt bliver. Der vil komme info ud på mail.

Ombygning af Herthahus (Kennert)

Der er snart møde med arkitekterne med henblik på at få tegnet et udkast til ombygningen, men der er ikke skrevet nogen kontrakt endnu.

Det foreslås, at der i forhold til selve salens ombygning og evt. inddragelse i et kulturhusprojekt dannes en gruppe med repræsentanter fra alle involverede organer og grupper.

Guldkorn

Før vi skal spille for en halvfuldt sal (grundet corona) siger Arnannnguaq : Det bliver dejligt at spille for en masse mennesker- salen bliver propfyldt !
Jeg svarer: Desværre, det må vi jo ikke. Det bliver en halvt fyldt sal.
Arnannnguaq : Som vi siger i Grønland - det er pisse ærgerligt! Corona-mik...

Hun har ret - men vi fik spillet for et skønt publikum, og stemningen fik næsten taget til at lette!!!

Glæd dig til filmen ;-)

Anne-Lene

Året har 16 måneder: November, december, januar, februar, marts, april, maj, juni, juli, august, september, oktober, november, november, november, november.

(Henrik Nordbrandt: Håndens skælven i november 1986. Indsendt af Helle)